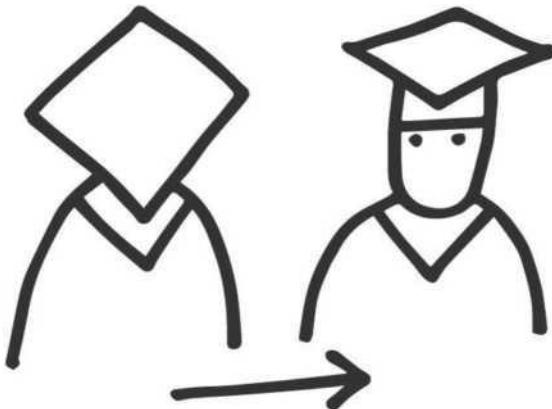

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Coaliția pentru Universități Curate

Alocarea și utilizarea fondurilor europene în învățământul superior

Societatea Academică din România (SAR)
București, 2016

Autor: Daniela Alexe

Schimbarea mediului universitar prin implicarea studenților și schimbul de bune practici

Proiect cofinanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă.

www.sar.org.ro

www.anosr.ro

www.vss-unes.ch

Cuprins

Listă abrevieri	3
Lista figurilor	4
Lista tabelelor.....	4
I. Introducere	5
II. Metodologie	5
III. Investiții în învățământul superior de stat.....	6
IV. Impactul proiectelor POSDRU în învățământul superior	9
Date generale	9
Finanțarea studiilor doctorale și post-doctorale prin POSDRU	12
„ Calitate în învățământul superior”	14
Exemple de bune practici.....	17
Exemplu de proastă practică	18
V. Distribuția, către universități, a fondurilor pentru cercetare – programul POS CCE.....	19
VI. Concluzii și recomandări.....	27
Bibliografie	30

Listă abrevieri

CDI	Cercetare, Dezvoltare, Inovare
CNFIS	Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior
DMI	Domeniul Major de Intervenție
FPC	Formare Profesională Continuă
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
OSIM	Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
PODCA	Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative
POR	Programul Operațional Regional
POSCCE	Programul Operațional Creșterea Competitivității Economice
POSDRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

Listă figurilor

Figura 1: Distribuția fondurilor POSDRU în învățământul superior pe DMI	11
Figura 2: Evoluția finanțării ciclului de doctorat	13
Figura 3: Evoluția numărului studenți înmatriculați în programe de masterat și doctorat	13
Figura 4: Platforma PiiF	17
Figura 5: Platforma COLABORIS	18
Figura 6: Repartitia cererilor de brevet pe tip de solicitanti romani	21
Figura 7: Distribuția fondurilor per obiectiv de finanțare	22

Listă tabelelor

Tabel 1: Distribuția fondurilor publice în învățământul superior 2007-2013	6
Tabel 2: Fonduri absorbite de universitățile de stat din proiecte europene	7
Tabel 3: Top universități POSDRU - contribuție UE + Ro	11
Tabel 4: Topul universităților - fonduri atrase din POSDRU D.M.I. 1.5	12
Tabel 5: Top universități - fonduri POSDRU D.M.I. 1.2	15
Tabel 6: Indicatorii programului și situația atingerii țintelor	20
Tabel 7: Top 10 universități: valorile cele mai mari ale proiectelor POSCCE	22
Tabel 8: Venituri din proiecte de cercetare și venituri din fonduri europene	25
Tabel 9: Asocierea rezultatelor în cercetare și distribuția resurselor publice	26

I. Introducere

Acest raport analizează modul în care au fost alocate fondurile europene în perioada 2007-2013 către universitățile de stat și impactul pe care l-a avut distribuția acestora, în paralel cu alocările de la bugetul de stat. Raportul prezintă o evaluare a rolului implementării proiectelor structurale în sistemul de învățământ superior românesc, în special în raport cu obiectivele asumate de acestea, urmărind domeniile în care investițiile au fost cele mai mari: resursele umane și de cercetare.

Programele operaționale principale în cadrul cărora universitățile de stat au putut fi beneficiare și/sau partenere și care au fost vizate de analiză au fost **Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU)** și Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POSCCE). Universitățile de stat au aplicat și în cadrul altor programe precum Programul Operațional Regional (POR) sau Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative (PODCA) însă acestea nu sunt abordate în prezenta analiză într-un mod detaliat, existând însă o serie de referințe în special în compararea volumului finanțărilor publice atrase din diverse surse. Fiecare program operațional este structurat pe axe prioritare și pe domenii majore de intervenție (DMI) care reprezintă practic obiectivele importante de politică publică spre care s-au îndreptat resursele alocate. Dacă POSDRU a investit în special în direcția dezvoltării sistemului de învățământ superior pe bază de calificări, creșterea relevanței acestuia pentru piața muncii și pentru societate, îmbunătățirea managementului universitar sau creșterea accesului la studiile doctorale, POSCCE a sprijinit dezvoltarea de infrastructuri de cercetare și a încurajat parteneriatul între universități și întreprinderi.

În perioada 2007 – 2015, POSDRU a finanțat 561 de proiecte finalizate de universitățile de stat, cu o valoare totală a contribuției publice de aprox. 840 milioane de euro în timp ce prin POSCCE au fost finanțate 106 de proiecte cu o valoare totală de aprox. 284 milioane euro.

II. Metodologie

În luna iunie 2016, autorul, prin intermediul Societății Academice din România (SAR), a transmis către instituțiile publice care au avut atribuții în gestionarea fondurilor europene, o serie de adrese pentru a solicita informații, în baza Legii 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public. Aceste solicitări aveau ca obiect informații referitoare la proiectele derulate de către universitățile de stat. Instituțiile publice vizate au fost Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) și Ministerul Fondurilor Europene (MFE) iar informațiile solicitate au fost legate de proiectele implementate de universitățile de stat în perioada 2007-2013, pentru fiecare direcție majoră de intervenție și datele

financiare aferente. Informațiile au fost primite în timp util pentru majoritatea programelor solicitate mai puțin pentru POS Mediu care nu a mai fost inclus în analiză.

Alte tipuri de date au fost extrase din surse publice – rapoarte de activitate ale instituțiilor cu atribuții în domeniul educației și fondurilor europene, alte exerciții de colectare de date ale instituțiilor publice sau ONG-urilor de specialitate. Pentru comparațiile cu alocările de la bugetul de stat, datele utilizate au fost preluate de la Ministerul Educației și din alte surse publice (în special din rapoartele CNFIS).

III. Investiții în învățământul superior de stat

Programele europene au adus învățământului superior un surplus de aprox. 1,161 milioane de euro, fonduri investite pentru diferite obiective de politică publică precum îmbunătățirea studiilor doctorale și creșterea participării în cadrul acestui ciclu, creșterea relevanței educației pentru piața muncii și societate, dotarea laboratoarelor de cercetare, promovarea e-learning etc. În același timp, statul a investit în învățământul superior în perioada de analiză 2007-2013, aprox. 4,184 milioane de euro, reprezentând atât finanțarea de bază de aprox. 2,811 milioane de euro a universităților de stat cât și alte categorii de fonduri investite (fonduri pentru bursele studenților, subvenții de transport, cazare și masă, investiții, reparării capitale spații de învățământ, dotări laboratoare, etc.).

Tabel 1: Distribuția fondurilor publice în învățământul superior 2007-2013

Anul financiar	Finanțarea de bază	Total finanțare învățământ superior	Total fonduri UE
2007	1,680,728,000	3,319,546,406	0
2008	1,947,300,400	3,901,951,868	339,576,778
2009	1,950,040,000	2,893,028,058	407,009,682
2010	1,908,775,000	2,382,229,226	2,883,415,281
2011	1,710,611,000	2,117,083,601	119,648,301
2012	1,678,705,000	2,105,014,439	931,000
2013	1,774,905,000	2,111,078,313	36,151,590
2014			1,162,017,579
2015			278,333,583
TOTAL	12,651,064,400	18,829,931,911	5,227,083,795

Sursă: calculele autoarei pe baza datelor furnizate de MFE și a datelor publicate de către CNFIS

Fondurile publice atrase prin proiecte europene (POSDRU, POS CCE, POR și PODCA), aferente perioadei 2007-2013, au reprezentat practic, o creștere a investiției în învățământul **superior cu 16,6%**. În același timp, fondurile atrase prin proiectele europene au reprezentat 41,31% din finanțarea de bază aferentă perioadei 2007-2013.

În ceea ce privește distribuția pe universități a fondurilor europene, din cele 48 de universități de stat care le-au accesat, Universitatea Politehnica din București este fruntașa listei la o distanță remarcabilă față de următoarea pe listă – Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Astfel, UPB a reușit să atragă 15,61% din contribuția publică destinată fondurile europene în învățământul superior.

Tabel 2: Fonduri absorbite de universitățile de stat din proiecte europene

Nr.	UNIVERSITATE	FONDURI ABSORBITE (LEI)
1	Universitatea "Politehnica" din București	816,254,649.38
2	Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca	368,000,775.44
3	Universitatea din București	321,116,388.82
4	ASE Bucuresti	316,472,119.42
5	Universitatea din Craiova	243,685,581.98
6	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	230,264,632.81
7	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iasi	230,046,278.86
8	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	204,019,922.80
9	Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București	176,882,516.46
10	Universitatea "Politehnica" din Timișoara	152,600,905.98
11	Universitatea de Medicina si Farmacie "Iuliu Hatieganu" din Cluj-Napoca	141,308,307.20
12	Universitatea de Medicină și Farmacie "Gr. T. Popa" din Iași	136,932,221.47
13	USAMV Bucuresti	123,598,753.86
14	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	118,473,319.99
15	Universitatea Transilvania din Brașov	115,918,853.00
16	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	108,043,843.20
17	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	99,642,696.85
18	Universitatea Tehnică de Construcții din București	99,220,799.63
19	Universitatea de Vest din Timișoara	94,871,506.87
20	USAMV Cluj-Napoca	92,800,152.69
21	Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș	90,152,068.48

22	USAMV Iasi	83,748,846.92
23	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	83,527,851.24
24	Universitatea din Oradea	79,530,940.04
25	SNSPA Bucuresti	76,980,555.32
26	USAMV a Banatului din Timisoara	73,337,763.52
27	Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara	70,737,077.37
28	Universitatea Petrol - Gaze din Ploiești	63,179,444.32
29	Universitatea din Pitești	61,632,625.16
30	UNATC Bucuresti	52,829,230.00
31	Universitatea "Ovidius" din Constanta	38,617,120.74
32	Academia Națională de Informații "Mihai Viteazul"	27,054,831.33
33	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Targu-Jiu	25,993,382.70
34	Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia	25,136,677.47
35	Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova	24,842,171.11
36	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	23,837,010.99
37	Universitatea din Petroșani	22,094,591.77
38	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	20,590,430.26
39	Universitatea Aurel Vlaicu din Arad	18,999,998.00
40	Universitatea Națională de Apărare "Carol I"	16,863,950.87
41	Universitatea Națională de Muzică din București	15,277,049.00
42	Universitatea Maritimă din Constanța	12,731,487.95
43	Academia de poliție "Alexandru Ioan Cuza"	8,132,333.00
44	Universitatea "Petru Maior" din Tîrgu-Mureș	7,245,497.00
45	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	6,498,953.00
46	Universitatea de Nord din Baia Mare	5,533,100.06
47	ANEFS Bucuresti	1,433,381.00
48	Universitatea de Arta Teatrală din Tg. Mures	391,200.00
49	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	0.00

IV. Impactul proiectelor POSDRU în învățământul superior

Date generale

Obiectivul general al Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU) pentru perioada 2007-2013, a fost ”dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității, prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și inclusivă pentru 1.650.000 de persoane”¹.

În perioada 2007 – 2015, POSDRU a finanțat 561 de proiecte ale universităților de stat, cu o valoare totală a contribuției publice de aprox. 840 milioane de euro.

Universitățile au fost eligibile pentru a depune proiecte în următoarele D.M.I.-uri:

1.1.,”Acces la educație și formare profesională inițială de calitate”

1.2.,”Calitate în învățământul superior”

¹ Documentul Cadru de Implementare al POSDRU, disponibil la <http://www.fonduri-ue.ro/images/files/programe/CU/POSDRU/dci.v11.pdf>

1.3.,Dezvoltarea resurselor umane în educație și formare profesională”

1.5 „Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”

2.1 „Tranziția de la școală la viața activă”

2.2 „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii”

2.3 "Acces și participare la FPC"

3.1 „Promovarea culturii antreprenoriale”

3.2 " Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității"

3.3 „Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă”

5.1 "Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare"

5.2 „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”

6.2 „Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii”

6.3 „Promovarea egalității de șanse pe piața muncii”

Dintre acestea, D.M.I 1.5 și 1.2 au beneficiat de cele mai mari alocări aşa cum se arată în figura de mai jos, cu 42,5%, respectiv 19,1%, din contribuția publică alocate. Din acest motiv, prezenta analiză va aprofunda modul în care fondurile au fost alocate în special în cele două direcții majore de intervenție din perspectiva impactului în învățământul superior.

Figura 1: Distribuția fondurilor POSDRU în învățământul superior pe DMI

Sursă: Calculele autoarei pe baza datelor furnizate de către Ministerul Fondurilor Europene (MFE)

Din implementarea tuturor proiectelor POSDRU, fruntașă din perspectiva fondurilor publice atrase este Universitatea Politehnica din București. Mai mult, universitatea a derulat proiecte cu o valoare de 16% din totalul contribuției publice alocate în POSDRU. Următoarea plasată, UBB, a reușit să implementeze proiecte în valoare de 55% din suma atrasă de cea mai bine clasată universitate (UPB).

Tabel 3: Top universități POSDRU - contribuție UE + Ro

	UNIVERSITATE	TOTAL Contributie UE + RO
1	Universitatea "Politehnică" din București	595,441,873.38
2	Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca	327,303,976.36
3	ASE Bucuresti	312,769,192.90
4	Universitatea din București	281,116,388.82
5	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	216,978,325.81
6	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iasi	192,088,512.28
7	Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București	170,717,917.01
8	Universitatea din Craiova	114,360,537.26
9	Universitatea de Medicină și Farmacie "Gr. T. Popa" din Iași	105,850,740.47
10	Universitatea de Vest din Timișoara	92,971,817.87

Sursă: date furnizate de către MFE

Finanțarea studiilor doctorale și post-doctorale prin POSDRU

Direcția majoră de intervenție care a beneficiat de cele mai multe resurse alocate a fost D.M.I. 1.5 - „Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării” cu 42,5% fonduri alocate din valoarea totală a contribuției publice prin POSDRU.

Au fost finanțate 153 de proiecte în cadrul a 33 de universități de stat cu o valoare totală a contribuției publice de 1,602,907 miliarde de lei. Din perspectiva contribuției publice, Universitatea Politehnică a atras aprox. 13% din suma totală, topul primelor universități fiind:

Tabel 4: Topul universităților - fonduri atrase din POSDRU D.M.I. 1.5

	UNIVERSITATE : 1.5 „Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”	Suma (lei)
1	Universitatea "Politehnică" din București	218,792,748.78
2	Universitatea din București (UB)	149,911,231.87
3	Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București	129,546,648.40
4	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	110,870,845.46
5	Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca	108,730,179.50
6	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	95,095,807.83
7	Academia de Studii Economice Bucuresti	83,539,285.79
8	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	69,676,722.00
9	Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați	51,900,683.26
10	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	48,812,432.04

Sursă: calculele autoarei pe baza datelor furnizate de către MFE

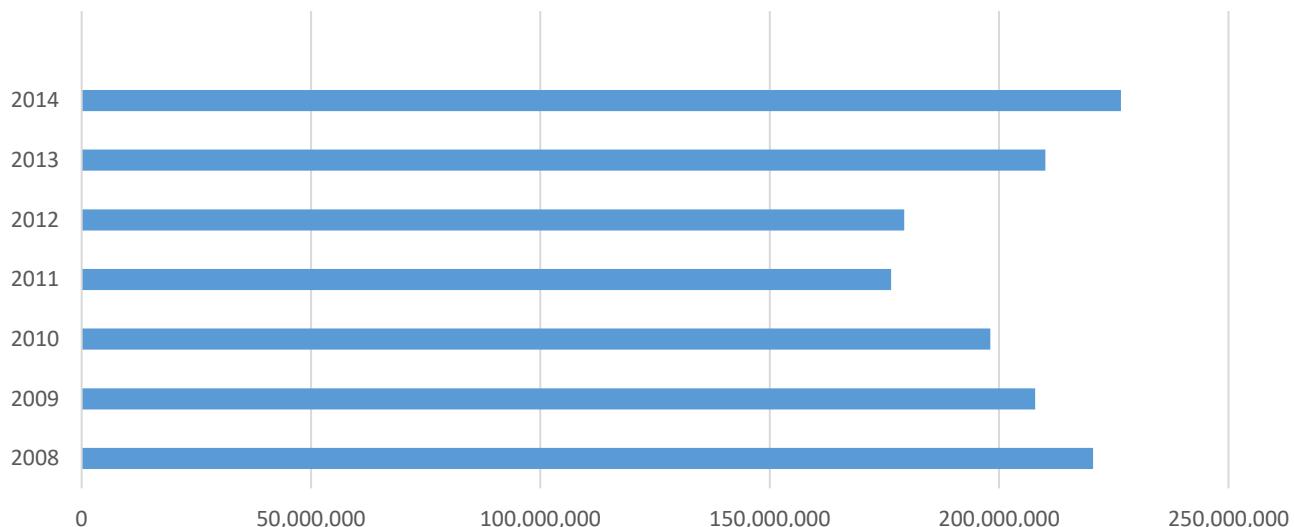
Principalele obiective au vizat două aspecte importante: sprijinul instituțional oferit universităților pentru îmbunătățirea programelor doctorale și post-doctorale și sprijinul individual, către doctoranzi pentru a crește participarea și accesul în/la ciclul doctoral².

În ceea ce privește sprijinul instituțional, este de remarcat faptul că valoarea totală a contribuției publice din POSDRU în studiile doctorale, în perioada de finanțare (2008-2014) a fost la un nivel mai mare decât totalul fondurilor publice alocate studiilor doctorale de la bugetul de stat.

Astfel, fondurile alocate universităților de stat de la bugetul de stat, prin Ministerul Educației Naționale, pentru finanțarea studiilor doctorale în perioada 2008-2014, au totalizat o sumă de aprox. 315 milioane de euro, în timp ce prin POSDRU, contribuția publică în aceeași direcție a fost de 356 milioane de euro. Practic, fondurile POSDRU au dublat investiția publică în studiile de doctorat.

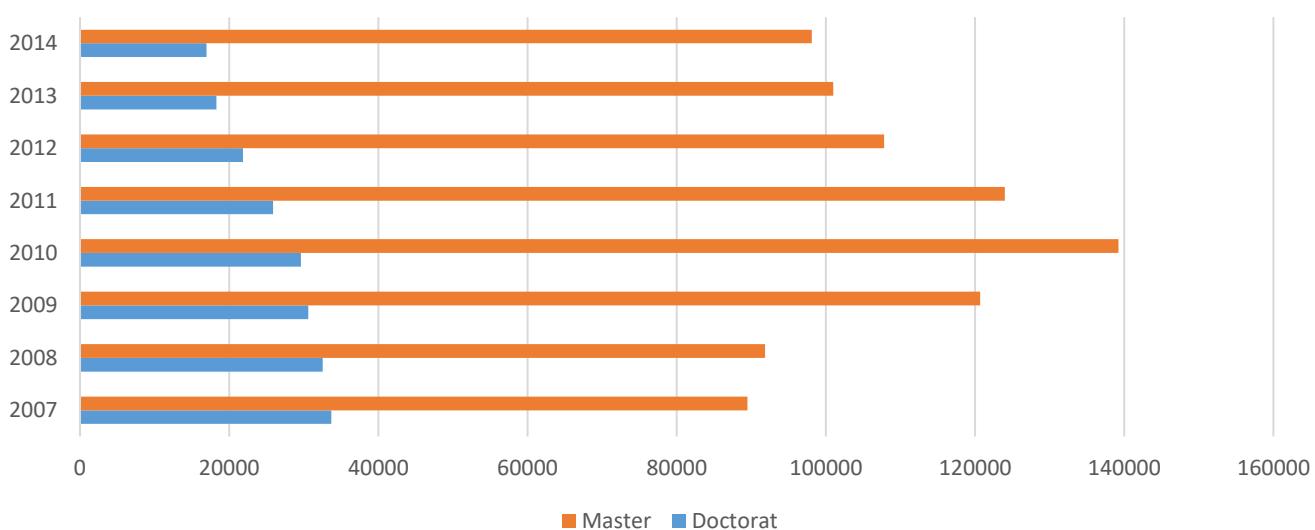
² Documentul Cadru de Implementare al POSDRU aferent perioadei de programare 2007-2013.

Figura 2: Evoluția finanțării ciclului de doctorat

Sursă: date CNFIS

Figura 3: Evoluția numărului studenți înmatriculați în programe de masterat și doctorat

Sursă: Raport public CNFIS (2014)

Analizând evoluția numărului de studenți înmatriculați în programe de doctorat, se poate observa că, în pofida politicii de creștere a participării și a sprijinului substanțial acordat, numărul de studenți și-a continuat trendul descendente³. Evident, acest fenomen are la bază mai mulți factori: descreșterea numărului de studenți la licență, modificările aduse în finanțarea studiilor doctorale sau modificările legislative, în special cu privire la organizarea studiilor doctorale sau a formelor de studiu. Cu toate acestea,

³ Raport public CNFIS, 2014, disponibil la http://www.cnfis.ro/wp-content/uploads/2016/04/CNFIS-Raport-public2014_final.pdf

dacă analizăm evoluția numărului de doctoranți ca procent din numărul de masteranzi, se constată același trend descendent.

Conform ultimului raport de activitate publicat de POSDRU (2014), indicatorul ”numărul de doctoranți sprijiniți” specific acestei D.M.I., atinsese în 2014 un nivel de 6,796 de doctoranți (participanți unici), fiind la 88% din nivelul asumat prin program. Mai mult de atât, conform datelor transmise de către MFE, dintre studenții sprijiniți, doar 47,2% obținuseră titlul de doctor în contextul în care ținta asumată pentru același an a fost de 90%.

Cu alte cuvinte, formal, POSDRU aproape și-a îndeplinit țintele asumate inițial. La nivel sistemic în schimb, evoluția este una negativă. Din păcate, datorită lipsei datelor colectate la nivel de individ, nu se poate calcula procentul de doctoranți sprijiniți la finalul implementării programului din total doctoranți înmatriculați în România. Se poate totuși calcula pentru anul 2009 (fiind primul an în care s-au raportat rezultatele programului pe această DMI) că, din numărul total de doctoranți, **5% au fost sprijiniți prin POSDRU**.

Obiectivele finanțate de către POSDRU, nu au fost privite ca obiective ale sistemului de învățământ superior românesc ci, mai degrabă, ca instrumente de creștere a veniturilor universităților și a persoanelor implicate. Lipsa de sincronizare a politicilor naționale privind studiile doctorale cu obiectivele POSDRU a dus, de facto, la o scădere a numărului de doctoranți.

„Calitate în învățământul superior”

A două direcție majoră de intervenție care a beneficiat de resurse substanțiale, a fost D.M.I. 1.2., cu o valoare aprox. a fondurilor investite de 160 milioane de euro, având drept obiective de ”restructurare și îmbunătățire a învățământului superior”. Conform documentelor oficiale, direcția de intervenție a vizat: dezvoltarea și implementarea sistemului național de calificări, asigurarea calității, îmbunătățirea managementului universitar și creșterea relevanței învățământului pentru piața muncii și societate.

Din perspectiva sumelor atrase, universitățile s-au poziționat astfel:

Tabel 5: Top universități - fonduri POSDRU D.M.I. 1.2

Nr.crt.	UNIVERSITATE : 1.2 „Calitate în învățământul superior”	Suma (lei)
1	Universitatea "Politehnica" din București	107,759,098.74
2	Academia de Studii Economice Bucuresti	75,319,942.57
3	Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca	72,880,543.74
4	Universitatea din București	70,321,017.41
5	Universitatea Tehnică de Construcții din București	46,034,473.40
6	Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București	41,969,695.05
7	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	32,481,895.00
8	Universitatea de Medicină și Farmacie "Iuliu Hatieganu" Cluj-Napoca	31,425,686.82
9	Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești	22,194,382.33
10	USAMV Bucuresti	20,595,505.90

Sursă: calculele autoarei pe baza datelor transmise de MFE

Ca în cazul celeilalte D.M.I., Universitatea Politehnica se plasează pe primul loc, cu o pondere de aprox. 15% din totalul fondurilor atrase.

Indicatorii definiți în POSDRU și prezențați în Rapoartele de activitate nu sunt relevanți pentru o analiză de impact a acestui program asupra sistemului de învățământ superior. De exemplu, nu se pot formula judecăți de valoare privind modul în care POSDRU a contribuit la creșterea relevanței calificărilor pentru piața muncii și societate prin analizarea unor indicatori de tipul "număr total de persoane sprijinate" sau "număr total de universități sprijinate".

În acest context, prezentăm câteva concluzii rezultate în urma consultării informațiilor existente în format electronic privind toate cele 115 proiecte implementate de către universitățile de stat:

1. Din cele 115 proiecte verificate, 34 nu mai au site-uri disponibile (aprox. 30%). Mai mult, printre cele 34, sunt proiecte despre care singurele mențiuni găsite online sunt mențiunile din CV-urile celor care au lucrat în cadrul proiectelor respective.
2. Multe site-uri de prezentare a proiectelor derulate menționează printre rezultate, dezvoltarea de platforme online cu diverse scopuri: managementul intern al universității, dezvoltarea de comunități online, e-learning, etc. De foarte puține ori însă aceste platforme pot fi identificate prin link-uri de pe site-ul proiectului. De cele mai multe ori, acestea nu pot fi gasite nici cu ajutorul google. Din 115 proiecte, 22 de platforme au putut fi identificate direct din site-ul proiectelor în contextul în care majoritatea proiectelor au conținut minim o platformă sau instrument online/software de specialitate. Din cele 22 de platforme identificate, o parte au conținut care se

accesează numai cu user și parolă (fără a menționa însă cum se pot obține acestea) o altă parte au și conținut public. Dintre cele cu conținut public, se întâlnesc două situații: platforme încă active care au un conținut bogat -materiale, cursuri, alte resurse, forumuri active (vezi exemplul de bună practică de mai jos) și platforme care par neutilizate, zona publică fiind goală de conținut.

3. În ceea ce privește livrabilele proiectelor, o atenție specială a fost acordată studiilor, analizelor și rapoartelor privind diferite aspecte ale învățământului superior dat fiind faptul că ele se regăseau în majoritatea proiectelor dar și pentru că ele pot fi utilizate și în alte contexte de elaborare de politici. Mai mult, autorii au intenționat să colecteze toate livrabilele din proiectele POSDRU, publicând un *repository* care să conțină analize privind învățământul superior. Astfel, am constatat că, de cele mai multe ori, atunci când intenționam să accesăm studiile, se întâlneau următoarele cazuri:

- Solicitarea de parole pentru accesarea livrabilelor proiectelor;
- Publicarea numai a copertelor studiului (nu și a conținutului);
- Lipsa totală a livrabilelor de pe unele site-uri ale proiectelor;
- Livrable scanate și publicate cu semnături și, uneori, cu poziționare greșită;
- Link-uri invalide;
- Analize și rapoarte de doar 3 (trei) pagini cu limbaj colocvial;
- Platforme dezvoltate care au integrate forumuri de discuții susținute de aceleași persoane;
- Calitatea foarte slabă a unor livrabile. Spre exemplu, ”studiile” care vizau îmbunătățirea curriculei prin compararea programului de studiu cu conținutul altor programe oferite de alte universități din România în același domeniu, concluzionează: ”structura este asemănătoare cu structura planurilor avute în vedere pentru comparație”;
- Două proiecte aparent diferite, implementate de două universități diferite care *de facto* au același conținut (aceleași obiective și aceleași activități, cuvânt cu cuvânt). Există doar mici diferențe la indicatori și domeniile de studiu vizate.

Exemple de bune practici

În categoria exemplelor de bune practici, putem lua în considerare toate proiectele derulate, în urma cărora s-au înființat programe noi de studiu, programe care au fost integrate în ofertele academice ale universităților, au fost acreditate și funcționează și astăzi. Din exercițiu de analiză a informațiilor publice, au fost identificate un număr de 11 programe noi de studii (dintre care 10 de licență) care au organizat admitere și în anul universitar curent:

- Program de Masterat ”Politici publice și Societate Civilă” – SNSPA,
- Program de Master ”Evaluarea dezvoltării regionale” – UBB,
- **Tehnologii, sisteme și aplicații pentru eActivități – eSTART – UTCN, etc.**

Din categoria exemplelor de bune practici fac parte și platformele funcționale de e-learning. În acest sens, identificăm platforma PiiF - Platforma Informatică pentru ingineria fluidelor dezvoltată de către UTCB și care conține zeci și sute de material sub formă de aplicații, cărți, manual, cursuri, etc.

Figura 4: Platforma PiiF

The screenshot shows the PiiF platform interface. At the top, there is a navigation bar with links for Help Desk, Conectare | Înregistrare, and a search bar. Below the navigation bar, the main menu includes Home, Concepts, Books, Films, Courses, Simple Applications, Complex Applications, and Virtual Laboratories. The left sidebar contains a navigation tree with categories like Platforma principală, Biblioteca Piif, and Universitati, each with sub-options such as Concepte, Carti, Filme, Documente, Cursuri, Aplicații, Laboratoare virtuale, Căi de Învățare, Notații, and specific university names. The main content area displays a list titled "Aplicații complexe(183 Aplicații)". It shows a list of 183 items, each with a small icon, a title, and a link. To the right of the list, there is a column of icons representing users and their names, all listed as Prof. Danaila, Sterian.

Aplicație	Link	User
001_CASCADExpert: computer code and manual	Link	Prof. Danaila, Sterian
002_EPANET : 3 Rezervoare	Link	Prof. Danaila, Sterian
003_Ansamblu de doua surse in curent paralel	Link	Prof. Danaila, Sterian
004_Masurarea vitezelui unui curent paralel	Link	Prof. Danaila, Sterian
005_Miscarea in jurul cercului	Link	Prof. Danaila, Sterian
006_Miscarea in jurul carenei	Link	Prof. Danaila, Sterian
007_Miscuri plane in prezența unor vărtejuri	Link	Prof. Danaila, Sterian
008_Miscuri plane in prezența unor surse	Link	Prof. Danaila, Sterian
009_Sursa punctiformă in curent paralel	Link	Prof. Danaila, Sterian
010_Sistem de două surse punctiforme in curent uniform	Link	Prof. Danaila, Sterian
011_Profile Jukovski	Link	Prof. Danaila, Sterian
012_Transformarea conformă a cercului prin inversiune	Link	Prof. Danaila, Sterian
013_Javafoil	Link	Prof. Danaila, Sterian

Sursa: <http://b.piiif.ro/>

Exemplu de proastă practică

Figura 5: Platforma COLABORIS

The screenshot shows the COLABORIS platform interface. On the left, there's a sidebar with links like 'Intrebări frecvente', 'Prezentări', 'Legături utile', 'Resurse', 'Forum', 'Parteneri', 'Contact', 'Harta site', 'Chat', 'Manual Video-conferință', and 'Cameră video-conferință'. Below that is an 'Autentificare' section with 'Autentificare' and 'Recuperare Parola' buttons. The main content area has a 'Forumuri' heading and a message: 'Autentifică-va pentru a adăuga conținut nou în forum.' Below this is a table with columns: Forum, Subiecte, Articole, and Ultima adăugare. It lists two forums: 'Discuții relevante proiectului' and 'Discuții generale'. At the bottom of the page, there's a note about SIVECO Romania S.A. and a footer with a link to their website.

Forum	Subiecte	Articole	Ultima adăugare
Discuții relevante proiectului	1	3	Newsletter ... by grigoras.florin 10/30/2013 - 18:19
Discuții generale	1	1	1 by studentluage1 06/11/2013 - 12:31

Pentru informații detaliate despre celelalte programe cofinanțate de Uniunea Europeană, vă invităm să vizitați www.fonduri-ue.ro. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

SIVECO Romania S.A. nu își asumă nicio răspundere și nu poate fi făcută răspunzatoare în niciun fel cu privire la continutul materialelor, informațiilor, materialelor multimedia etc postează pe site.

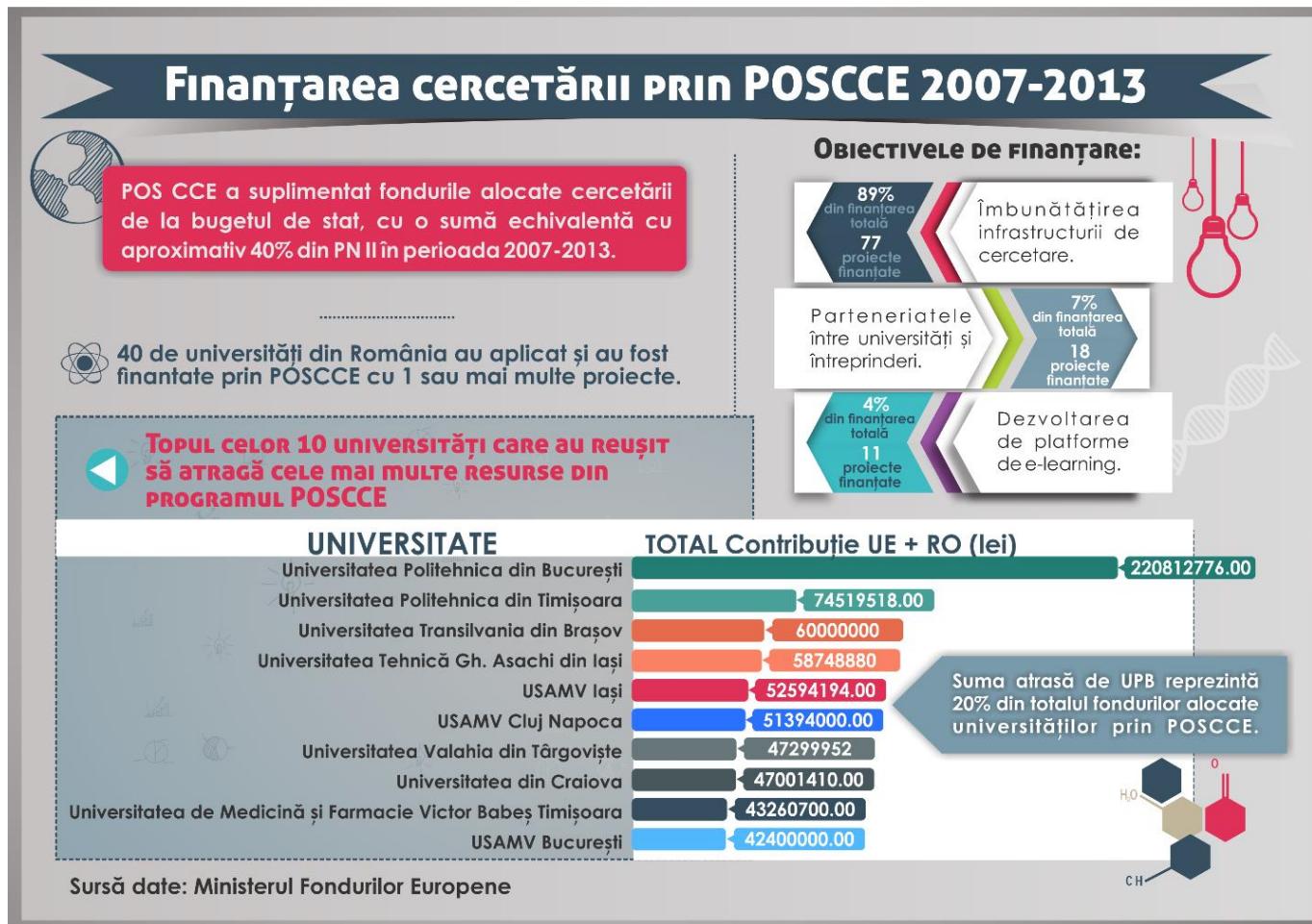
SIVECO Romania S.A. nu își asumă nicio răspundere și nu poate fi făcută răspunzatoare în niciun fel cu privire la continutul materialelor, informațiilor, materialelor multimedia etc încarcate de către terți în prezentul site, aceștia fiind singurii răspunzatori pentru prejudiciile care pot fi generate.

SIVECO Romania S.A. nu este și nu poate fi făcută răspunzatoare pentru încalcarea de către terți a unor drepturi de proprietate intelectuală sau autor, realizată de către terți prin postarea neautorizată pe site de materiale, informații, materiale multimedia etc, aceștia fiind singurii și integral răspunzatori pentru prejudiciile cauzate SIVECO Romania S.A. sau unor terțe parti ca urmare a încalcerii unor astfel de drepturi.

Sursa: <http://www.colaboris.arteiasi.ro/>

Proiectul strategic “Rețea colaborativă online în învățământul superior artistic românesc pentru compatibilitatea absolventului de design grafic și industrial pe piața muncii” a fost derulat de Universitatea de Arte “George Enescu” din Iași împreuna cu Universitatea Națională de Arte București și SIVECO Romaânia S.A.. Printr-un filmulet publicat pe [YouTube](#) care, deși bine realizat, are doar 52 de vizualizări, se anunță ”Vino să faci parte dintr-o comunitate care te îndrumă și te inspiră! Intră pe platforma de învățare online – COLABORIS și fă primii pași către o carieră de succes în design!”. Și am intrat. Platforma promovată este www.colaboris.arteiasi.ro, realizată de Siveco. Menționez că nu am putut intra în zona destinată utilizatorilor specifici (fiind nevoie de user și parolă) însă zona ”publică”, destinată tinerilor pentru care se promovează, este inutilă, nefuncțională, fără informații relevante. Pe scurt, ”biblioteca de documente” care poate ar fi trebuit să conțină un repertoriu bogat de manuale de specialitate, cursuri, prezenteri pentru cei pasionați, conține de facto 7 documente irelevante dintre care o prezentare a platformei, două regulamente de concurs și o metodologie de organizare a examenelor de finalizare a studiilor. Mai mult, forumul portativului este neutilizat, pagina de ”resurse” este goală, zona de ”prezenteri” are o singură prezentare a proiectului, etc. Nu știm ce sumă a fost încasată de Siveco pentru realizarea ”platformei” însă putem bănuia.

V. Distribuția, către universități, a fondurilor pentru cercetare – programul POS CCE

Activitățile de cercetare s-au finanțat, în principal, prin programul POS CCE (Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice) care a avut ca obiectiv, pentru perioada 2007-2013, creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere.

În cadrul programului, universitățile au fost eligibile spre a depune proiecte în două domenii majore de intervenție astfel:

Axa prioritară 2 "Competitivitate prin cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare"

- D.M.I. 2.1 – Cercetare-dezvoltare în parteneriat între universități/institute de cercetare și întreprinderi în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie.
Acest domeniu de intervenție a urmărit încurajarea parteneriatului între universități/INCD-uri și întreprinderi pentru intensificarea activităților CDI și promovarea transferului tehnologic;
- D.M.I. 2.2. – Investiții în infrastructura de CDI și dezvoltarea capacității administrative

Conform , în cadrul acestui D.M.I., ”se oferă sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de CDI, celor mai performante universități și institute de cercetare, pe baza unor criterii de evaluare cum ar fi: numărul și calitatea cercetătorilor, publicații, capacitatea de integrare în rețele naționale și internaționale de cercetare, participarea la FP7, etc.”. Obiectivele au vizat creșterea calității și eficienței activităților de CD, dezvoltarea de poli de excelență, dezvoltarea parteneriatului internațional și creșterea capacității administrative.⁴

Axa prioritară 3 ”Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor pentru sectorul privat și public”

- D.M.I. 3.2.3 - Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice moderne - 3.2.3 Susținerea implementării de aplicații de e-Learning.

Analizând datele transmise de către Ministerul Fondurilor Europene precum și documentele oficiale și informațiile publice, pentru prezentul raport, vor fi selectate doar acele date care fac referire la proiectele ce au avut drept beneficiari universități acreditate de stat. Obiectivul de analiză al acestui capitol este de a evidenția impactul fondurilor atrase prin POS CCE asupra învățământului superior prin contribuția acestora la cercetare ca parte integrată în activitatea universităților românești.

Astfel, conform raportului de implementare al programului POS CCE, realizat la finalul anului 2014 (ultimul publicat pe site-ul de specialitate)⁵, în ceea ce privește indicatorii programului și situația atingerii țintelor pentru Axa 2, relevanți (din perspectiva analizei) sunt următorii:

Tabel 6: Indicatorii programului și situația atingerii țintelor

Indicator	Realizare	Țintă
Indicatori de realizare		
Proiecte realizate în parteneriat	41	200
Proiecte sprijinite	569	600
Instituții sprijinate pentru creșterea capacității	80	21
Indicatori de rezultat		
Cereri de brevete rezultate	219	50
Laboratoare de cercetare nou-create	375	50
Laboratoare de cercetare modernizate	174	0
Indicatori suplimentari		
Număr de specialiști din străinătate angajați	45	30
Număr de articole în publicații științifice	721	250

Sursa: Raport Anual Implementare POSCCE pentru anul 2014

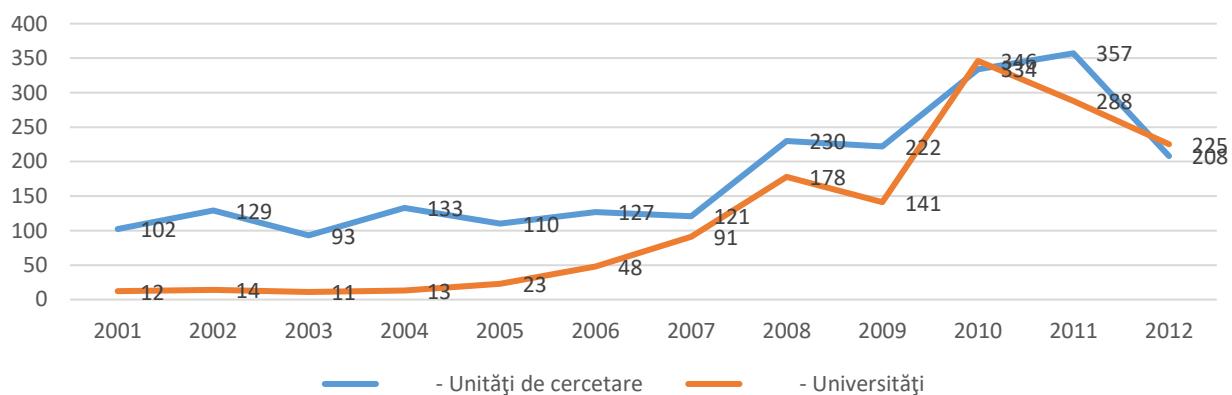
⁴Document cadru de implementare al POS CCE, disponibil la http://www.fonduri-ue.ro/files/programe/COMPETITIVITATE/POSCCE/DCI_POSCCE_Feb.2011.pdf

⁵ Raport Anual Implementare pentru anul 2014, disponibil la <http://www.fonduri-ue.ro/poscce-2007#rezultate>

Menționăm că țintele prezentate mai sus fac referire la toate proiectele Axei 2 nu numai la cele care au ca beneficiar o universitate. Se constată că multe ținte au fost atinse și depășite în timp ce altele nu au fost realizate argumentele fiind date fie de contextul socio-economic fie de faptul că raportul nu a inclus o serie de proiecte care erau în curs de implementare și care ar duce, la final, la îndeplinirea țintelor respective.

Totodată, analizând datele publicate de către OSIM privind numărul de cereri de brevete înregistrate în perioada 2001-2012, se constată o creștere substanțială a numărului de cereri depuse de către universități și institute de cercetare în perioada de finanțare POSCCE, ajungând în 2010 la 680 de cereri, de aprox. 6 ori mai multe cereri în comparație cu anul 2001.

Figura 6: Repartiția cererilor de brevet pe tip de solicitanți români

Sursă: Statistici OSIM

Conform datelor transmise de către Ministerul Fondurilor Europene, în perioada 2007-2013, universitățile au primit finanțare pentru 106 proiecte dintre care, la data realizării analizei, un proiect era încă în desfășurare iar 2 proiecte au fost reziliate.

Valoarea finanțării acordate tuturor proiectelor (UE + buget de stat) a fost de 1,277,764,611.54 de lei (aprox. 284 milioane de euro), contribuția beneficiarilor de 19,781,561.36 și valoarea totală a cheltuielilor neeligibile a fost de 236,940,246.52.

Date fiind obiectivele sistemice ale programelor europene de promovare a economiei bazată pe cunoaștere dar și de reducere a disparităților între regiunile europene, suma alocată către universități pentru activitățile de CDI a fost extrem de mică. România continua să fie la coada Uniunii Europene din perspectiva cheltuielilor cu activitățile de CDI, cu o medie de 0,75% cheltuieli pentru CDI din total cheltuieli guvernamentale în perioada 2007-2013⁶. În acest context de subfinanțare a cercetării, fondurile alocate prin POSCCE au fost chiar mai mici decât fondurile alocate pentru Planul Național de Cercetare,

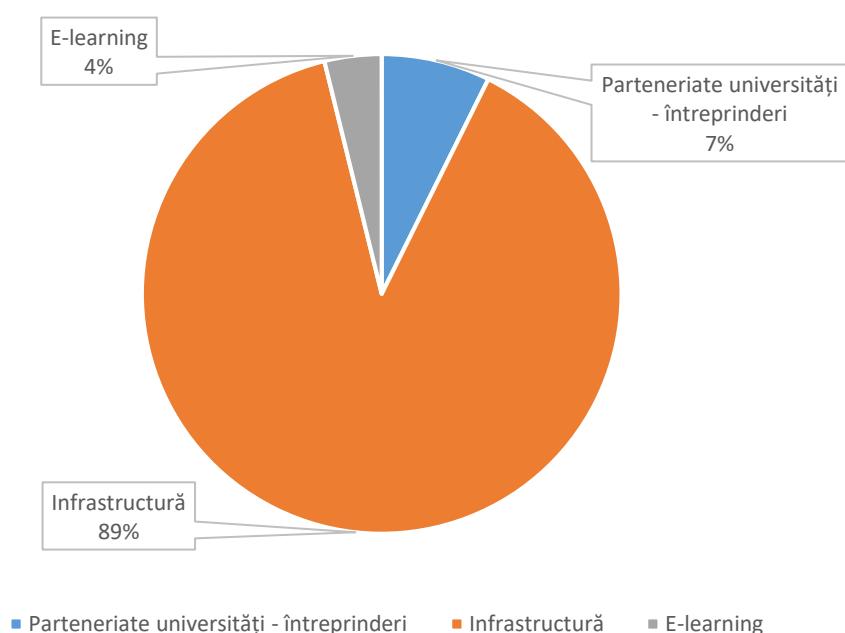
⁶ Bază de date Eurostat – indicator GBAORD.

Dezvoltare, Inovare 2007-2013 (PN II) unde cheltuielile pentru programele din componență sa au fost de 3,366.50 milioane de lei (aprox. 748 milioane de euro).

În concluzie, POS CCE a suplimentat fondurile alocate cercetării de la bugetul de stat, cu o sumă echivalentă cu aprox. 40% din PN II în perioada 2007-2013.

În ceea ce privește distribuția fondurilor în cele trei domenii majore de intervenție, proiectele care au vizat îmbunătățirea infrastructurii de cercetare au fost cel mai mult finanțate (77 proiecte finanțate) în comparație cu proiectele care au vizat parteneriatele între universități și întreprinderi (18 proiecte) sau cele care au vizat dezvoltarea de platforme de e-learning (11 proiecte). Din perspectiva valorilor totale a fondurilor alocate, pentru perioada de analiză, situația a stat astfel:

Figura 7: Distribuția fondurilor per obiectiv de finanțare

Sursă: datele transmise de MFE

Dintre universitățile românești, 40 de universități au aplicat și au fost finanțate prin POSCCE cu 1 sau mai multe proiecte. Topul celor 10 universități care au reușit să atragă cele mai multe resurse din programul POSCCE este următorul:

Tabel 7: Top 10 universități: valorile cele mai mari ale proiectelor POSCCE

UNIVERSITATE	TOTAL Contributie UE + RO (lei)
Universitatea Politehnica din Bucuresti	220,812,776

Universitatea Politehnica din Timișoara	74,519,518
Universitatea Transilvania din Brasov	60,000,000
Universitatea Tehnica Gh. Asachi din Iasi	58,748,880
USAMV Iasi	52,594,194
USAMV Cluj Napoca	51,394,000
Universitatea Valahia din Targoviste	47,299,952
Universitatea din Craiova	47,001,410
Universitatea de Medicina si Farmacie Victor Babes Timisoara	43,260,700
USAMV Bucuresti	42,400,000

Sursa: Calculele autoarei pe baza datelor furnizate de către MFE

Se observă că universitatea care a atras cele mai multe fonduri din programul POSCCE este Universitatea Politehnica din Bucureşti la o distanță foarte mare de următoarea clasată- Universitatea Politehnică din Timișoara care a câștigat echivalentul aprox. a unei treimi din fondurile UPB. Mai mult, suma atrasă de UPB reprezintă 20% din totalul fondurilor alocate universităților prin POSCCE.

O ipoteză asumată la nivel internațional sau în diversele sisteme de finanțare a cercetării este aceea că, odată cu introducerea de mecanisme competitive de finanțare a cercetării, performanța cercetării va crește inclusiv prin faptul că se urmărește a se finanța acele proiecte/echipe selectate ca fiind cele mai bune din totalul proiectelor depuse spre finanțare.⁷

În acest context, am calculat pentru fiecare universitate un coeficient egal cu procentul fondurilor atrase din total fonduri atrase de către cea de-a doua clasată universitate din România (UPT).

Universitate	Coefficient nivel finanțare
Universitatea Politehnica din Timișoara	100
Universitatea Transilvania din Brasov	80.51582
Universitatea Tehnica Gh. Asachi din Iasi	78.8369
USAMV Iasi	70.57774
USAMV Cluj Napoca	68.96717
Universitatea Valahia din Targoviste	63.47324
Universitatea din Craiova	63.07262
Universitatea de Medicina si Farmacie Victor Babes Timisoara	58.05284
USAMV Bucuresti	56.89785
Universitatea din Bucuresti	53.67721

⁷ Jonkers , K. & Zacharewicz, T., Research Performance Based Funding Systems: a Comparative Assesment.

În cazul anumitor universități, valoarea fondurilor atrase în cercetare este asociată cu performanța acestora – măsurată ca scorul de citări al coordonatorilor de doctorat din aceste instituții. Astfel, universitățile cu puține citări au accesat și un nivel redus de resurse disponibile din POSCCE: Universitatea Maritimă din Constanța, Universitatea Petru Maior din Tîrgu Mureș, Universitatea Petroșani, etc. Deși puține, există și universități unde nivelul ridicat al finanțării corespunde unui nivel de performanță ridicată (judecată după numărul de citări): USAMV Cluj, Universitatea Al. I. Cuza Iași, Universitatea din București, Universitatea Politehnică din Timișoara.

Îngrijorătoare este situația celorlalte două categorii de universități:

- Universități care, deși au un număr ridicat de citări, nu reușesc să atragă investiții din sursele puse la dispoziție. Argumente pentru această situație pot fi legate de: lipsa de capacitate în scrierea și gestionarea unor proiecte ample, lipsa de interes în a aplica pentru astfel de proiecte sau birocrația și alte piedici în accesarea acestor fonduri. În aceste categorii se înscriu universități precum: UBB Cluj, SNSPA, ASE, UTCN, UVT.
- Universități care au avut la dispoziție fonduri mai multe pentru a fi investite fie în infrastructuri de cercetare fie în alte direcții finanțate de POSCCE însă aceste investiții nu își găsesc echivalentul într-un nivel ridicat de citări academice. Cu alte cuvinte, deși, prin comparație cu alte universități, au beneficiat de un nivel mai ridicat de investiții în proiectele de cercetare, nu au reușit să își imbunătățească rezultatele într-un mod asemănător. Este cazul universităților: Universitatea Transilvania Brașov, Universitatea Tehnică Iași, USAMV Iași, Universitatea Craiova. Universitatea Valahia din Târgoviște, USAMV Timișoara.

O altă analiză relevantă în contextul raportului este perspectiva distribuirii fondurilor europene în domeniul cercetării prin comparație cu performanțele universităților în atragerea de venituri din alte tipuri de programe, contracte sau parteneriate în domeniul cercetării științifice.

Astfel, comparând datele colectate de către MENCS referitoare la universitățile care au reușit să atragă, în anul 2015, cele mai multe venituri din activitățile de cercetare științifică și datele legate de atragerea fondurilor POSCCE, se observă o serie de diferențe.

Tabel 8: Venituri din proiecte de cercetare și venituri din fonduri europene

Nr.	Ierarhia universităților: venituri din proiecte de cercetare (fără PSDRU sau POSCCE)	Poziția universității în lista celor care au atras fonduri POSCCE), din perspectiva valorii atrase
1	Universitatea Politehnica din Bucuresti	Locul 1
2	Universitatea "Babes-Bolyai" din Cluj-Napoca	Locul 22
3	Universitatea din Bucuresti	Locul 11
4	Universitatea Tehnica din Cluj-Napoca	Locul 27
5	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	Locul 14
6	Universitatea "Transilvania" din Brasov	Locul 3
7	Universitatea de Medicina si Farmacie "Iuliu Hatieganu" din Cluj-Napoca	Locul 15
8	Universitatea de Medicina si Farmacie "Carol Davila" din Bucuresti	Locul 32
9	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara din Cluj-Napoca	Locul 6
10	Universitatea Tehnica de Constructii Bucuresti	Locul 19

Sursa: calculele autoarei

Pentru majoritatea universităților, datele se coreleză astfel:

- Universitățile care atrag cele mai multe venituri din activitățile de cercetare sunt și cele care au reușit să atragă și cele mai multe fonduri din proiectele POSCCE: Universitatea Politehnica București, Universitatea din București, Universitatea Transilvania Brașov, USAMV Cluj, etc.
- Universitățile care sunt pe ultimele locuri în ceea ce privește atragerea de venituri din activități de cercetare sunt și pe ultimele locuri din perspectiva atragerii de fonduri europene în acest domeniu: Universitatea Petroșani, Universitatea Maritimă din Constanța, Universitatea din Bacău, Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba Iulia. Dacă vom asocia acestor clasificări, rezultatele referitoare la scorurile de citări/universitate regăsim aproximativ aceleași universități. O concluzie posibilă poate fi că aceste universități se concentrează mai puțin pe activitățile de cercetare fiind universități centrate pe educație.

Pentru o serie de universități, datele nu se coreleză:

- Sunt universități care, deși au activitate intensă în domeniul contractelor/proiectelor de cercetare științifică, nu au atras proiecte din fonduri POS CCE. Explicațiile pot fi multiple: lipsa de interes, capacitate redusă în gestionarea fondurilor UE, lipsa de corespondență între prioritățile de cercetare finanțate de POS CEE și prioritățile universităților sau birocrația excesivă a sistemului de finanțare: ASE, UTCN, UMF București, UDJ.
- Cel mai interesant caz este cel al universităților care, deși au atras sume mici din activitatea de cercetare au reușit să atragă sume mari din proiecte POS CCE: UNATC, USAMV Iași, USAMV Timișoara, UNATC, Universitatea Pitești.

O imagine de ansamblu privind asocierea rezultatelor în cercetare și distribuția resurselor publice, poate fi relevantă:

Tabel 9: Asocierea rezultatelor în cercetare și distribuția resurselor publice

	Top citări	Top fonduri atrase POSCCE	Top venituri cercetare (fără POSDRU/POSCCE)
1	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	Universitatea Politehnica din Bucuresti	Universitatea Politehnica din Bucuresti
2	Universitatea "Babes-Bolyai" din Cluj-Napoca	Universitatea Politehnica din Timișoara	Universitatea "Babes-Bolyai" din Cluj-Napoca
3	Universitatea de Stiinte Agricole și Medicina Veterinara din Cluj-Napoca	Universitatea Transilvania din Brasov	Universitatea din Bucuresti
4	Școala Națională de Studii Politice și Administrative	Universitatea Tehnica Gh. Asachi din Iasi	Universitatea Tehnica din Cluj-Napoca
5	Universitatea din Bucuresti	USAMV Iasi	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi
6	Universitatea Tehnica din Cluj-Napoca	USAMV Cluj Napoca	Universitatea "Transilvania" din Brasov
7	Academia de Studii Economice	Universitatea Valahia din Targoviste	UMF din Cluj-Napoca
8	UMF din Tîrgu Mureș	Universitatea din Craiova	UMF din Bucuresti
9	UMF din Timișoara	UMF din Timisoara	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara din Cluj-Napoca
10	Universitatea de Vest din Timișoara	USAMV Bucuresti	Universitatea Tehnica de Constructii Bucuresti

Sursa: calculele autoarei

VI. Concluzii și recomandări

Prezenta analiză a avut drept obiectiv studierea modului în care au fost alocate fondurile europene în perioada 2007-2013, în universitățile de stat, inclusiv prin compararea distribuției acestor fonduri cu alocările de la bugetul de stat.

Astfel, în perioada 2007 – 2015, POSDRU a finanțat 561 de proiecte implementate de către universitățile de stat, cu o valoare totală a contribuției publice de aprox. 840 milioane de euro în timp ce prin POSCCE au fost finanțate 106 proiecte cu o valoarea totală de aprox. 284 milioane euro. **Fondurile publice atrase prin proiecte europene (POSDRU, POS CCE, POR și PODCA) aferente perioadei 2007-2013, au reprezentat o creștere a investiției în învățământul superior cu 16,6%.**

În ceea ce privește studiile doctorale, investiția din POSDRU a fost la un nivel mai mare decât fondurile publice alocate studiilor doctorale de la bugetul de stat. În acest context, ne-am fi așteptat la evoluții spectaculoase și rezultate pe măsură însă, **într-un sistem subfinanțat, accentul nu a căzut pe asumarea și îndeplinirea obiectivelor de politică publică ci, mai degrabă, pe creșterea capacitatei financiare.**

În același timp, universitățile și-au crescut capacitatea de a implementa proiecte într-un sistem riguros de evaluare și control, adaptându-și comportamentul instituțional dar și organizațional la cerințele de finanțare. Este remarcabilă, în tot acest context, **performanța Universității Politehnice din București care a reușit să atragă 15,61% din toate fondurile europene atrase în învățământul superior și 16% din totalul contribuției publice alocate prin POSDRU.** În contextul unei concurențe între 49 de universități de stat, procentul de 16% demonstrează fie o capacitate instituțională crescută care ar trebui să servească drept exemplu de bune practici pentru exercițiul finanțier viitor, fie posibile legături între accesul la decizia politică și deciziile de finanțare a proiectelor.

În cazul POSDRU, D.M.I. 1.5 „Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării” și D.M.I. 1.2 - „Calitate în învățământul superior” au beneficiat de cele mai mari alocări, cu 42,5% respectiv 19,1% din contribuția publică alocată acestui program.

Obiectivele finanțate de către POSDRU nu au fost privite, asumate și internalizate ca obiective ale sistemului de învățământ superior românesc ci, mai degrabă, au fost abordate ca instrumente de creștere a veniturilor universităților și a persoanelor implicate. O primă explicație este legată de lipsa de sincronizare a politicilor naționale cu obiectivele programului. Perioada 2007-2013 a inclus pentru învățământul superior o serie întreaga de ”reforme” ale căror obiective nu au coincis sau nu au prioritizat obiectivele asumate de statul român în distribuția fondurilor europene. Un exemplu este obiectivul asumat prin POSDRU de a crește participarea tinerilor în ciclul doctoral. Formal, România raportează apropierea de ținta asumată de 15,000 doctoranzi sprijiniți prin POSDRU. *De facto*, accesul la studiile doctorale în

România a scăzut și este într-o continuă scădere, POSDRU nereușind nici măcar să stagneze acest fenomen. O altă explicație ar fi legată de contextul de subfinanțare a învățământului superior și a cercetării. Într-un astfel de context, interesul individual și de grup este de a-și crește veniturile indiferent de preferințele instituționale pentru obiectivele politice.

Un alt argument rezultă din modul de implementare a proiectelor POSDRU. Există proiecte pentru care singurele mențiuni găsite online sunt mențiunile din CV-urile celor care au lucrat în cadrul proiectelor respective. **O parte considerabilă de rapoarte, studii, ghiduri sau analize realizate pe proiecte POSDRU nu sunt accesibile deși au fost finanțate din surse publice iar tematica ar putea fi de interes pentru cercetătorii în domeniu și alții interesați – există astfel dubii privind utilitatea și sustenabilitatea zecilor de platforme dezvoltate pe proiecte, etc.** Aceste elemente sprijină concluzia legată de urmărirea interesului de creștere a veniturilor în detrimentul atingerii obiectivelor de politică publică.

În ceea ce privește activitatea de cercetare, în contextul subfinanțării activităților de CD&I (România fiind la coada Uniunii Europene din perspectiva cheltuielilor cu activitățile de CD&I cu o medie de 0,75% cheltuieli pentru C&D din total cheltuieli guvernamentale).

POS CCE a suplimentat fondurile alocate cercetării de la bugetul de stat, cu o sumă echivalentă cu doar aprox. 40% din PN II pentru perioada 2007-2013, cele mai finanțate fiind proiectele de îmbunătățire a infrastructurii de cercetare.

Din perspectiva indicatorilor atinși în perioada de analiză, POS CCE a dus la o creștere de aprox. 6 ori a cererilor de brevete înregistrate la OSIM.

În ceea ce privește distribuția fondurilor în cercetare, **în cazul anumitor universități, valoarea fondurilor atrase în cercetare se poate asocia cu performanța acestora (determinată prin scorul de citări calculat de către Coaliția pentru Universități Curate).** Astfel, universitățile cu puține citări au și un nivel redus de resurse atrase prin POSCCE ceea ce poate demonstra un interes scăzut în domeniul cercetării și o nevoie sistemică de clasificare a universităților românești în funcție de misiunea asumată: (1) educație, (2) cercetare sau (3) educație și cercetare). Există și universități unde nivelul de finanțare se corelează cu performanța ridicată în numărul de citări. Situațiile interesante apar în cazul universităților care, deși au un număr ridicat de citări, nu reușesc să atragă investițiile din sursele puse la dispoziție ceea ce demonstrează o nevoie de a regândi oportunitățile de cercetare pentru a se plia pe prioritățile universităților performante dar și de a crește capacitatea instituțională acolo unde există potențial mai mare de performanță. Altă situație specială apare în cazul în care investițiile ridicate nu își găsesc echivalentul într-un nivel ridicat de citări academice. Cu alte cuvinte, universități slab performante au atras resurse publice mult mai mari decât universitățile performante, POSCCE nerespectând tot timpul criteriul meritocrației în

distribuirea fondurilor sau definind meritocrația într-un mod diferit. Aceste cazuri speciale apar și în exercițiul de comparare a capacitatei de realizare de venituri din activități de cercetare (fără fonduri europene) și volumul resurselor publice atras de multe ori, cazurile speciale fiind aceleași.

Este important ca România să înevețe din exercițiul financiar 2007-2013 pentru a-și îmbunătăți instrumentele de finanțare în special în raport cu obiectivele de politici publice în domeniul educației. Prin urmare, o serie de recomandări pot fi formulate la finalul prezentului raport:

1. Integrarea obiectivelor strategiilor naționale în planurile de guvernare și în deciziile și politicile privind învățământul superior pentru a evita cazurile în care politicile naționale contravin sau blochează atingerea obiectivelor asumate.
2. Asumarea reală, sistemică și promovarea obiectivelor politice ale noilor programe.
3. Definirea mai clară a indicatorilor în corelație cu obiectivele programelor astfel încât să poate fi analizat impactul sistemic și nu numai unul de tip formal.
4. Sisteme transparente (și publice) de colectare a datelor.
5. Integrarea de specialiști în politici educaționale, în activitatea de dezvoltare, implementare și evaluare a programelor.
6. Acces liber și facil la toate rezultatele cercetărilor realizate pe proiecte (studii, rapoarte, ghiduri, materiale, etc). Implementarea de cerințe obligatorii pentru beneficiari.
7. Creșterea calității livrabilelor în raport cu obiectivul proiectului și cu resursele investite. Evaluarea implementării ar trebui să pună accent pe o evaluare a calității și mai puțin a cantității documentelor.

Bibliografie

- Document Cadru de Implementare al POSDRU 2007-2013, O.M. 4385/2015
- Document Cadrul de Implementare al POS CCE, O.M. 50/2011
- Jonkers , K. & Zacharewicz, T., Research Performance Based Funding Systems: a Comparative Assesment
- Raport public anual – 2014. Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun, CNFIS, 2015
- Raport public anual – 2015. Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun, CNFIS, 2016
- Raport anual de implementare 2014, POS CCE 2007-2013
- Raportul anual de implementare POSDRU 2014 - aprobat de CM POSDRU la 23 iunie 2015
- Planul National de Cercetare Dezvoltare și Inovare pentru perioada 2007 - 2013 (PNCDI II)
- Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (2007-2013)

Surse date:

- Date furnizate de către MFE
- Rapoarte publice CNFIS
- Site-urile web ale proiectelor implementate de către universități
- Datele publicate de către OSIM
- Bază de date Eurostat
- Date colectate în cadrul proiectului Coaliției pentru Universități Curate (CUC)

**Proiect cofinanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene
pentru Uniunea Europeană extinsă.**

**Acest raport nu reflectă în mod necesar poziția guvernului elvețian. Responsabilitatea pentru
conținutul său este asumată de Societatea Academică din România.**

© Societatea Academică din România

ISSN 2360 - 1051

ISSN-L 2360 - 1051